РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието и храните
Българска агенция по безопасност на храните

ПЕРИОДИЧЕН БЮЛЕТИН
по
растителна защита

за периода от 01 септември до 31 октомври 2025 година

СОФИЯ, 2025

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 🖷 +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg
☐ Ниво 3, TPL-RED ☐ Ниво 2, TPL-AMBER ☐ Ниво 1, TPL-GREEN ☐ Ниво 0, TPL-WHITE

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Реколта 2025 - 2026 г.

През втората половина на месец август и началото на септември започва подготовката на земеделските площи за есенна сеитба на пшеница и ечемик. Извършва се комплекс от агротехнически и растителнозащитни мероприятия, съблюдаващи принципите на интегрираната растителна защита, които имат за цел да осигурят оптимални условия за развитието на житните растения, както и предпазването им от болести, неприятели и плевели.

Агротехнически мерки за контрол на вредителите

Спазване на сеитбообръщение

Изборът на подходящи предшественици е важен елемент от контрола на болестите, неприятелите и плевелите по житните култури.
Монокултурното отглеждане на пшеница и ечемик

води до масово намножаване на специализирани неприятели (житни бегачи, житари, житни цикади, пшеничен трипс, житни стъблени и листни оси и др.) и силно нападение от почвени патогени и болести, запазващи се в растителните остатъци (фузарийно кореново гниене, гниене на основите, черно кореново гниене и др.).
Най-подходящи предшественици са бобовите култури и по-специално – люцерната и детелината, а също така рапица, слънчоглед, тютюн, зеленчукови култури от сем. Тиквови (тикви, дини, пъпеши).

Обработка на почвата и торене

Почвената обработка зависи от вида на предшественика и трябва да осигурява условия за дружно поникване и бързо развитие на житните растения. Необходимо е след прибирането на реколтата площта да се изоре на дълбочина 20-25 см. При обръщане на почвеният пласт много от вредителите се заравят по-дълбоко и загиват, други умират от механичното въздействие, а трети, извадени на повърхността, биват унищожени от неблагоприятни метеорологични условия.
Извършването на навременно и балансирано торене, спрямо нуждите на почвата, дава възможност за реализиране на целия продуктивен и адаптивен потенциал на растенията и повишава устойчивостта им спрямо патогените. Завишените и небалансирани норми на азотни торове задържат развитието на растенията и правят тъканите им по-нежни, по-сочни и податливи на зараза от брашнеста мана и ръжди. Освен това, те се нападат по-силно от листни въшки, житни пиявици, житни мухи, житни стъблени и листни оси, пшеничен трипс и други неприятели.

Оптимални срокове на сеитба

Началото на сеитбата трябва да е съобразено с оптималните срокове за различните райони на страната. За Северна България те са от 25 септември до 15 октомври, за Южна България от 1 до 20 октомври, а за предпланинските райони от 20 септември до 10 октомври.

Съобразяването с агротехническите срокове предпазва посевите от нападение от кореново гниене, септориози, брашнеста мана и др., както и от измръзване и прореждане при неблагоприятни зимни условия.
Засяването в срок на качествени семена с висока кълняемост редуцира силно нападението от житни мухи, листни въшки, житни бълхи и цикади, червено житно комарче и др.

Дълбочина на сеитба и посевна норма

Оптималната дълбочина на сеитба за пшеницата, която осигурява бързо и дружно поникване на посевите, е 5-6 см. Поникването при по-дълбока сеитба е забавено, неравномерно, кълнът остава по-дълго в почвата и се напада в по-силна степен от почвени патогени и неприятели. По-плиткото засяване не позволява да се образува добра коренова система и растенията стават по-податливи на измръзване и изтегляне.
Сеитбената норма на единица площ зависи от сортовите особености и възможностите за братене. Добре гарнираните посеви по-слабо се нападат от житни мухи, житни стъблени оси, вредна житна дървеница, житни цикади, листни въшки и др. Листните въшки и цикадите предпочитат разредените и изостанали в развитието си посеви. По-гъстите посеви се нападат по-често от брашнеста мана, ръжди, кореново гниене и др.

Видова и сортова структура

В зависимост от почвено-климатичните условия, за всеки район се подбират най-подходящите сортовете. Освен високопродуктивни, те трябва да бъдат адаптивни към местните условия и устойчиви или толерантни към септориози, ръжди, брашнеста мана и др. За сеитба трябва да се използват само първокачествени семена от апробирани семепроизводствени посеви. Недопустимо е да се използва за посев семе от масови посеви, с неизвестно здравно състояние.

Химични мерки за контрол на вредителите

Третиране на посевния материал

Най-важното растителнозащитно мероприятие при подготовката на семената на житните култури за сеитбата е обеззаразяването им с фунгициди след лабораторен анализ (определяне вида на патогена и степента на зараза) и доказана зараза. Чрез това мероприятие значително се намалява първоначалната инфекция и се ограничава развитието на икономически важните болести, пренасяни със семена.
Третирането на семена да се извършва от лица, които притежават сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията, с право да използват продукти за растителна защита от професионална категория на употреба и под контрола на лице с висше образование в областта на аграрните науки, с професионално направление "Растителна защита" или "Растениевъдство".

Твърда (обикновена, мазна) главня /Tilletia foetida (syn. T. levis)/

Проявлението на болестта се наблюдава след фаза цъфтеж на пшеницата, под формата на сивозеленикаво оцветяване,

като растенията изостават в развитието си. Характерни са по-рехавите класове, отворени плеви и широко разперени осили, а зърната са по-издути и по-тъмнозелени, в сравнение със здравите. При узряване зърната покафеняват, по-дребни са, закръглени, без характерната надлъжна бразда по тях. При натиск издават миризма на развалена риба, поради съдържащото се в тях вещество триметиламин. По време на жътва главнивите зърна се разрушават и разпрашават, като попадат върху семенната обвивка на здравите. При сеитбата, с поникването на семената покълват и телиоспорите и заразяват младите пониці. При засяване на нетретирани семена загубите може да са значителни.

Праховита главня /Ustilago tritici; Ustilago nuda/

След поникването заразените растения изпреварват в развитието си здравите, а през пролетта растежът им се редуцира и във фенофаза изкласяване те са по-ниски от здравите. Признаците на болестта се наблюдават по време на изкласяване, когато от влагалището на флагелния лист се показва изцяло разрушен и превърнат в черна главнива маса клас. В началото класът е покрит с фина сребриста и прозрачна ципа, която по-късно се разкъсва и телиоспорите се разпрашават, разнасят се от вятъра и заразяват, а оголеното вретено на класа остава да стърчи. По време на цъфтежа спорите попадат върху близалцата, покълнват и образуват хифи, които се разрастват и достигат до щитчето и зародиша на формиращото се зърно. Това не пречи на нормалното нарастване и наливане на зърното. По време на неговото узряване стените на хифите се удебеляват и преминават в състояние на покой. Устойчиви са на неблагоприятни условия и остават жизнеспособни повече от 3 години. Праховитата главня се развива интензивно при сравнително хладно и влажно време – фактори, които удължават цъфтежа.

Ленточна болест по ечемика /Pyrenophora graminea = Drechslera graminea/

Болестта може да се прояви още през есента върху отделни растения, но типичните симптоми се наблюдават през пролетта. Върху листата, от основата към върха се развиват светложълти ивици, които постепенно се удължават между жилките и се сливат. В периода на изкласяването ивиците покафеняват, листата изсъхват и се нацепват по дължина. При влажно време се покриват със саждив налеп. Част от болните растения загиват преди изкласяване, а друга част изкласяват, но класовете са стерилни. По време на цъфтежа и наливане на зърното върху петната се образуват спори, които се разсейват и покълнват върху класа. Мицелът на гъбата се развива дифузно между плевите и семенната обвивка, като по-късно се образуват спори (геми) с дебели стени, които осъществяват първичните заразявания на младите растения. Ниската температура и влага при поникването на семената удължават покълването и благоприятстват заразяването с патогена.

Фузарийно кореново гниене /Fusarium graminearum/

При сеитба на заразени семена те не покълват или по кълновете и пониците на младите растения се развива светлокафяво гниене, в резултат на което растенията загиват и посевите се резреждат. В периода на изкласяване основите на стъблата, подземните възли и корените потъмняват и почерняват. Върху нападнатите органи се развива бял до розов плесенов налеп, а тъканите се оцветяват светлочервено. Болните растения образуват малък клас, с недоизхранени и спарушени зърна. При силно нападение се развива белокласие. Топлото и умерено влажно време благоприятстват развитието на болестта, което се ограничава при спазване на правилно сеитбообращение и унищожаване на растителните остатъци. Гъбата се запазва като мицел в растителните остатъци и семената. Склероциите са другата форма на зараза в почвата.

След сеитбата на житните култури е необходимо да се извършват редовни обследвания, с цел опазване на новозасетите посеви от **основните вредители:**

- **Обикновена полевка *[Microtus arvalis]***
- **Обикновен житен бегач *[Zabrus tenebrioides]***
- **Плевели**

Обикновена полевка /Microtus arvalis/

При извършените обследвания след приключване на жътвата е отчетена вредна дейност на неприятеля от единични дупки до 3 бр. акт. колонии/дка (над ПИВ) в областите Перник, Търговище и Шумен. В областите Варна, Добрич, Кюстендил, Монтана и Пазарджик се наблюдава слаба активност на обикновена полевка, под ПИВ с единични входове.

Неприятелят развива от 5 до 8 поколения, като всяко от тях има четири възрасти. Числеността съотношение на отделните възрасти е важен показател за жизнеността на популацията. Важно е с предимство да се наблюдават новозасятите посеви с есенници, които са в съседство на крайпътните ивици, каналите, люцерните, ливадите и овощните градини, откъдето полевката мигрира да търси за храна свежа листна маса. Необходимо е извършване на редовни обследвания за оценка плътността и състоянието на популациите на полевката. При силно заплевеляване на стърнищата, както и при неизвършване на навременна и качествена дълбока оран, която да разруши колониите на вредителя, популационната плътност на неприятеля се увеличава. Превантивни мерки за въздействие и влошаване на условията за съществуване на полевката и за регулиране плътността ѝ са:

- дълбока оран за разрушаване на гнездата;
- силно нападнатите стърнища да не се засяват през есента, а да се оставят да зимуват като угар;
- по-силно нападнатите полета да се засяват възможно по-късно;
- да не се засяват рапица и есенни житни в площи, граничещи със силно нападнати люцерни и пустеещи земи.

Борбата срещу полевката да се изведе, чрез залагане на регистрирани отровни примамки, при установен **праг на икономическа вредност (ПИВ)** - ***2 броя активни колонии на дка***. ***Забележка: За опазване на околната среда от замърсяване, натравяне на птици, полезен дивеч и селскостопански животни, готовите примамки да се залагат в обитаемите ходове, като отворите се притъпкват. Площното разхвърляне на примамки е забранено.***

Обикновен житен бегач /Zabrus tenebrioides/

Неприятелят се намножава масово при благоприятни метеорологични условия и монокултурно отглеждане на житните и може да унищожи голяма част от поникващите есенници, като предизвика тяхното разораване и презасяване. Излюпените ларви издълбават в почвата вертикални ходове, с гладки стени, на дълбочина до 40 cm и започват да се хранят с листата на растенията. Обикновено излизат на повърхността нощем и придърпват листата в ходовете си, където ги сдъвкват, за да изцедят сока им. Надъвканите листа са силно накъдрени и наподобяват дреп от коноп (кълчища). Растенията в началните стадии от развитието си загиват, а в по-късна фаза са със силно забавен растеж. Повредата е на хармани в житния посев. При по-топли зими ларвите не прекъсват храненето си и нанасят големи повреди на есенните житни култури. В райони с регистрирано нападение и при монокултурно отглеждане е задължително третиране на семената с разрешени за целта инсектициди - гаранция за ефикасен контрол на неприятеля, в най-ранна фаза от развитието на културата. Химичният контрол се провежда при достигане на плътност над **прага на икономическа вредност** - ***3 ларви/м^2 или 3 броя повредени растения на м^2***. Едновременно с ларвите на житния бегач се унищожават и листните въшки, житните мухи, житните бълхи, цикадите и др. неприятели.

Борба с плевелите

Борбата с плевелите гарантира до голяма степен високите добиви и качеството на зърното при пшеницата и ечемика. Плевелите оказват неблагоприятно влияние върху добива на есенно-житните култури. Ежегодно се увеличават площите, заплевелени с див мак, видовете ралица, лепка, лайка, видовете подрумче и др. Увеличава се и частта на многогодишните плевели – поветица и паламида (кореновоиздънкови) и коренищните – пирей, троскот, балур. Целта на добрата растителнозащитна практика е да се унищожат поникващите и широко разпространени плевели чрез най-подходящите хербициди, внесени навреме. При спазване на препоръките за правилна обработка на почвата, срок на сеитба и сеитбените норми, балансирано минерално торене, се създават условия за добре гарнирани и конкурентни посеви по отношение на плевелите. Борбата с плевелите в есенно-житните посеви е най-ефикасна когато се проведе наесен с почвени хербициди. Често различни причини - неблагоприятни метеорологични условия или субективни фактори, не позволяват това мероприятие да се проведе наесен. Заплевеляването на житните култури преди началото на „вретенене" се отразява отрицателно върху добива, защото посевите се прореждат и се създават условия за вторично заплевеляване.

У нас при пшеницата и ечемика е разрешен разнообразен списък от хербициди с различен спектър и механизъм на действие.

СЛЪНЧОГЛЕД И ЦАРЕВИЦА

Слънчоглед (BBCH 89-99): „Пълна зрелост: семената от вътрешната третина на питата са тъмни и твърди, външната страна на питата е кафява, прилистниците са окапали, семената съдържат около 85% сухо вещество" - „Прибран продукт"

Царевица (BBCH 83-97): „Ранна восъчна зрелост: съдържанието на зърната е меко, с около 45% сухо вещество" – „Растението е сухо"

Основни вредители за периода:

- ✓ **Царевичен стъблопробивач /*Ostrinia nubilalis*/**
- ✓ **Памукова нощенка /*Helicoverpa armigera*/**
- ✓ **Западен царевичен коренов червей /*Diabrotica virgifera virgifera*/**
- ✓ **Италиански скакалец /*Calliptamus italicus*/**
- ✓ **Ливадна пеперуда /*Loxostege sticticalis*/**

Царевичен стъблен пробивач /Ostrinia nubilalis/

Отчетената степен на нападение е под ПИВ – от единични повредени растения до 2-10% от растенията с 1-2 повреди на растение в по-голямата част от областите в страната. По- висока плътност (под ПИВ) се наблюдава в областите Варна, Видин, Враца, Добрич, Плевен, Пловдив, Хасково и Шумен - до 10-20% нападнати растения с по 1-2 повреди на растение. На ограничени площи, главно на поливни терени, е установена плътност до 40% нападнати растения. Развитието на вредителя е силно затормозено от високите температури.

Гъсениците се развиват във вътрешността на стъблата, в резултат на което растенията полягат или се пречупват много лесно. Нападат кочаните и зърната в тях. Вследствие на повредата кочаните падат на земята, което допълнително увеличава загубата при механизирано прибиране на царевицата.

Памукова нощенка /Helicoverpa armigera/

Степента на нападение от неприятеля е под ПИВ - от единични до 20-25 бр. гъсеници/100 растения, като по-висока плътност е отчетена в областите Варна, Видин, Враца, Монтана, Плевен и Сливен.

Младите гъсеници отначало се хранят със свилата на царевицата, след което правят ходове в кочана и ги изпълват с екскременти. Кочаните, повредени от гъсениците, се нападат по-силно от фузариоза.

Западен царевичен коренов червей /Diabrotica virgifera virgifera/

В почти всички области установената плътност на възрастното на неприятеля е под ПИВ. По-висока плътност в началото на август е

отчетена в областите Добрич, Пазарджик и Плевен - до 1-2 бр. възрастни/растение и 5-15% повредена листна маса.
Възрастните се хранят с листата и повредите, които причиняват, приличат на тези, причинени от житната пиявица. В периода на изсвиляване на царевицата те се хранят със свилата и тя изглежда като отрязана с ножица. Възрастните са най-активни сутрин и привечер. Неприятелят може прогресивно да се разпространява на далечни разстояния чрез летеж на възрастното.

Италиански скакалец /Calliptamus italicus/

В София-област неприятелят е установен на площ 0,405 хил. ха в плътност 1-2 бр. възрастни/м^2. На 10.08 е регистрирано яйцеснасяне.
Неприятелят има повсеместно разпространение у нас, обитавайки най-често необработваеми затревени участъци с по-бедна растителност. В естественото си местообитание скакалецът формира първично огнище, след което преминава в обработваемите земи, като напада и се храни с почти всички културни видове, плевели и редица горски видове.

Ливадна пеперуда /Loxostege sticticalis/

В ОДБХ София–област е установено какавидиране и летеж на пеперуди от 3-то поколение. Нападнати 0,265 хил. ха.
Ливадната пеперуда е многояден вид. Напада голям брой културни и диви растения от 35 семейства. От културните растения най-често и силно напада слънчоглед, царевица, едногодишни и многогодишни бобови култури (люцерна), цвекло, коноп, зеленчукови растения (тиквови), лавандула и различни ливадни треви (лобода, щир, равнец).
Ливадната пеперуда развива 3-4 поколения годишно, като летежа на първо поколение е през април, май и юни, на второ поколение е юли – август, а третото (четвъртото) е август – септември, октомври. Възрастните са активни предимно през нощта. Женските снасят яйцата си от долната страна на листата.

МАСЛОДАЙНА РАПИЦА

Реколта 2025 – 2026 г.

Сеитбени срокове

Най-подходящият срок за сеитба на рапицата е от края на месец август до средата на септември. При по-ранна сеитба растенията имат по-дълго развитие, което може да доведе до прорастване и измръзване през зимата. При по-късна сеитба е възможно растенията да не успеят да оформят розетка от 8-10 листа до настъпване на зимата и да се закалят достатъчно, което също води до измръзване.
Степента на презимуване зависи от закаляването на растенията в предзимния период. Добре закалените растения издържат до - 25°C при снежна покривка повече от 5см.

Основни вредители за периода:

- **Рапична стъблена бълха** ***/Psylliodes chrysocephalus/***
- **Рапична листна оса** ***/Athalia rosae (= colibri)/***
- **Сухо стъблено гниене (Фомоза)** ***/Leptosphaeria maculans/***
- **Плевели**

Рапична стъблена бълха /Psylliodes chrysocephalus/

Неприятелят развива едно поколение годишно. В началото на месец септември възрастните бръмбари излизат от състоянието си на лятна диапауза и започват усилено да се хранят, като нагризват малки отвори по котиледоните или първите същински листа. Те са способни да увредят и още непоникналите кълнове. Възрастните са най-активни привечер и през нощта. През деня се крият под бучките пръст и под долните листа на растенията. Химичен контрол се провежда срещу бръмбарите преди яйцеснасяне при ***ПИВ през есента:***

- 2 бр. възрастни/м² във фенофаза „поникване”;

- 4 бр. възрастни/м² във фенофаза „разтворен 3-ти лист”-„9 или повече листа”.

Рапична листна оса /Athalia rosae (= colibri)/

Повреди нанасят младите лъжегъсеници. Първоначално от долната страна на листата те нагризват ямички, а по-късно малки дупчици или по-големи отвори. Възрастните лъжегъсеници се откриват по горната страна на листата. Те изгризват листата от края до най-дебелите жилки. При масово нападение могат за много кратко време напълно да обезлистят растенията, които при силна повреда загиват още през есента.

Химичен контрол през есента се провежда срещу младите лъжегъсеници, при достигнат **ПИВ** ***2-3 броя лъжегъсеници/м².***

Сухо стъблено гниене (Фомоза) /Leptosphaeria maculans/

Първите симптоми на болестта се наблюдават още с поникването на растенията. Върху нападнатите листа се образуват неправилни светлосиви петна с дребни черни точки по тях. При масово нападение през есента листата загиват още преди настъпване на зимата. По стъблото се образуват сиви петна с тъмен ръб, който ясно разграничава нападнатата от здравата тъкан. По кореновата шийка се появяват тъмни петна, които могат да доведат до изсъхване, а също и до загиване на растението.

При поява на болестта през есента да се извърши химично третиране с един от разрешените фунгициди.

Плевели

В посевите с рапица могат да се наблюдават зимно-пролетни, ранно пролетни и кореново-издънкови плевели. Химичен контрол срещу тях през есента се извежда с почвени или ранно

вегетационни хербициди. Така рапицата се освобождава навреме от конкуренцията на плевелите по отношение на светлина, хранителни вещества и вода.
Прилагането на вегетационите хербициди при рапицата трябва да е съобразено с видовото разнообразие, момента на поникване и фенофазата на чувствителните плевели, както и с фенофазата на културата.

ТЮТЮН

Фенофаза:BBCH (69-81) „Над 90% от цветовете са отворени" - „10% от семенните кутийки са потъмнели"

Основни вредители за периода:

- **Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/**
- **Листни въшки /сем. Aphididae/**
- **Тютюнева сина китка /*Orobanche ramosa*/**

Тютюнев трипс /Thrips tabaci/

Нападение от неприятеля е установено във всички тютюнопроизводителни региони. Извършени са химични третирания. Нападението е под и около ПИВ: от единични трипси на 5% нападнати растения до единични трипси на 10-12% нападнати растения. Няма информация за поява на бронзовост по тютюна.
Трипсовете смучат сок главно около нерватурата на листата. В тези места тъканите избледняват, образуват се сребристобели петна и ивици, известни като „бяла жила". Тези листа не узряват нормално и остават зелени. **Праг на икономическа вредност:**

- ***единични индивиди на 10 – 12% от растенията.***

За да се избегне създаване на устойчивост към използваните продукти за растителна защита, трябва да се редуват продукти от различни химични групи и с различен механизъм на действие.

Листни въшки /сем. Aphididae/

Установено е нападение в цялата страна. В област Кърджали са отчетени единични въшки на 100% нападнати растения.
Листните въшки пренасят вируса ***краставична мозайка /Cucumber mosaic virus/ и сипаница /Potato virus Y/.***
Контролът на болестта е възможен с унищожаване на плевелната растителност около тютюневите площи и пространствена изолация от площите със зеленчуци, както и химично третиране срещу листните въшки при достигане на **ПИВ** за прасковената листна въшка /*Myzus persicae*/:

- ***Първо третиране през вегетацията – 2% нападнати растения;***
- ***Второ третиране през вегетацията – 15-20% нападнати растения.***

Разклонена синя китка /Orobanche ramosa/

Нападение от кореновия паразит е установено в област Кърджали. В съчетание с неблагоприятните метеорологични условия (високи температури и ниска атмосферна и почвена влажност) разпространението на синята китка се отразява неблагоприятно на развитието на тютюна – образуват се само по 5-6 листа, след което растението цъфти.

Паразитът образува изправени, разклонени, жълти стъбла, високи 10-20 см, с къси жлезисти власинки. Паразитира по тютюна, доматите, конопа, зелето и репицата. Цъфти през юли-август. Нападнатите растения имат редуциран растеж и развитие. Образуваните плодове са дребни и малко на брой. В основата на растенията се развиват туфи от няколко безхлорофилни стъбла със синьовиолетови цветове.

НЕПРИЯТЕЛИ ПО ОВОЩНИТЕ ВИДОВЕ

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

ЯБЪЛКИ И КРУШИ

Фенофаза: BBCH (77-85) „Плодовете са достигнали 70% от окончателния си размер" - „Напреднало узряване: увеличаване интензивността на оцветяването, характерно за сорта"

Основни вредители за периода

- **Калифорнийска щитоностна въшка *Quadraspidiotus perniciosus (Comstockaspis perniciosa)/***
- **Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/**
- **Листни въшки /сем. Aphididae/**
- **Ябълков плодов червей */Cydia pomonella/ = /Laspeyresia pomonella/***
- **Кръгломинираща молец */Leucoptera malifoliella/ = /Cemiostoma scitella/***
- **Листогризещи гъсеници /сем. Lasiocampidae, сем. Noctuidae, сем. Erebidae/ и листозавивачки /сем. Tortricidae/**
- **Обикновена крушова листна бълха */Cacopsylla pyri/***
- **Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/**
- **Струпясване по ябълката /*Venturia inaequalis*/**
- **Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/**

Калифорнийска щитоностна въшка /Quadraspidiotus perniciosus (Comstockaspis perniciosa)/

Наблюдава се развитие и вредна дейност на второ поколение на неприятеля. Установената плътност е под ПИВ - 1-2 бр. нападнати плодове в област Варна, единични нападнати плодове в област Кюстендил.

Ларвите и възрастните женски нанасят повреди при храненето си, като смучат сок и разрушават клетъчните стени на растителните тъкани. По плодовете и листата се появяват червени, кръгли петънца, като в средата им се забелязва щитчето на въшката.
През вегетацията контролът е насочен срещу младите подвижни ларви, преди образуването на щитче при **ПИВ**:

- ***10 бр. ларви/100 см клонка или 2-3 бр. нападнати плодове.***

Червен овощен акар /Panonychus ulmi/

През месец август се наблюдава развитие на смесени популации от летните поколения на неприятеля. Плътност над ПИВ е констатирана в областите: Бургас (4-5 подвижни форми на лист), Кюстендил (до 5 подвижни форми/лист), Благоевград, АЕР Петрич и Сандански, (50-63 бр. ларви/лист при 16 - 25% нападнати летораси), София-област (52-75 бр. ларви/лист при 7-12% нападнати летораси).
Вредят ларвите, нимфите и възрастните, които се разполагат от двете страни на листата. Вследствие изсмукването на растителен сок и хлорофилни зърна се появяват светложълти петна около нерватурата, които постепенно се сливат и листата стават светлозелени до сребристо сиви, нарушава се транспирацията, фотосинтезата, нарастването на плодовете и леторастите, залагат се по-малко пъпки, дърветата стават податливи на измръзване.
Химичен се провежда при достигане **праг на икономическа вредност:**

- ***3-4 бр./подвижни форми на лист*** *при ябълки*
- ***5-7 бр./подвижни форми на лист*** *при круши*
- ***3-5 бр./подвижни форми на лист*** *при сливи*
- ***4-5 бр./подвижни форми на лист*** *при праскови*

Листни въшки /сем. Aphididae/

В област Пловдив е отчетено образуване на колонии от зелена прасковена листна въшка /*Myzus persicae*/ и зелена цитрусова листна въшка /*Aphis spiraecola*/ по ябълката. Извършват се комбинирани третирания за контрол на въшките и ябълковия плодов червей.
Праг на икономическа вредност за колонии на *Aphis* spp.:

- ***във фенофаза „формиране на завръза - нарастване на плодовете - 10-15 бр./100 летораси.***

Ябълков плодов червей /Cydia pomonella/ = /Laspeyresia pomonella/

Плътността на неприятеля остава устойчиво висока. През месец август продължава вредоносната дейност на гъсениците от второ поколение. В област Благоевград, АЕР Петрич и Сандански, е констатирано преустановяване вредната дейност на гъсениците от второ поколение. В област Пловдив е установено забавяне масовия летеж и яйцеснасянето на второ поколение поради високите температури. Излюпване на гъсеници се наблюдава в края на юли. Продължават третиранията. В област Сливен, в началото на

второто десетдневие на месец август, се отчита лек спад в числеността на възрастните индивиди в заложените феромонови уловки.

Констатираната плътност в наблюдаваните овощни градини е както следва:

- Плътност под ПИВ е установена в областите: Варна (0,5-1,5% пресни вгризвания), Плевен (0,8-1% пресни вгризвания), Добрич и Пазарджик (1-2% пресни вгризвания), Ямбол (1,2-1,5 % пресни вгризвания);
- Плътност около и над ПИВ се наблюдава в областите: Благоевград (1,5-8% повредени плодове), Кюстендил (1-5% червивост), Търговище (2-5% пресни вгризвания), Сливен (3% пресни вгризвания), София област (3-5% повреди по плодовете).

Своевременното обиране на червивите плодове е полезна физическа мярка. Химично третиране се извършва в момента, когато започне излюпването и вгризването на първите гъсенички. **ПИВ** за второ поколение:

- 1,5-2% пресни вгризвания в плодовете.

Кръгломинираща молец /Leucoptera malifoliella/ = /Cemiostoma scitella/

Не е констатирано повишаване на популационната плътност и разширяване ареала на разпространение при развитие на трето поколение на неприятеля в областите с установено нападение от предходните години. В областите Пазарджик и Стара Загора през месец август плътността остава много ниска, до степен, затрудняваща проследяване развитието на неприятеля.

При силно нападение на един лист може да има десетки мини, които понякога се сливат в общи петна. Повредените листа имат намалена фотосинтезираща повърхност и преждевременно окапват. Химичен контрол се провежда срещу възрастните, преди яйцеснасяне и в началото на излюпване на гъсениците, при **ПИВ:**

– във фенофаза „нарастване на плодовете" - 2-3 броя яйца и мини на лист.

Листогризещи гъсеници /сем. Lasiocampidae, сем. Noctuidae, сем. Erebidae/ и листозавивачки /сем. Tortricidae/

Плътността на неприятелите в област Пазарджик е под регистрираните ПИВ.

Обикновена крушова листна бълха /Cacopsylla pyri/

В област Пазарджик се наблюдават смесени форми на обикновена крушова листна бълха - яйца, ларви и възрастни. Плътността остава над регистрираните ПИВ. В област Пловдив продължават третиранията срещу различните популации възрастни, ларви и нимфи на крушова листна бълха, като се избират продукти за растителна защита с по-кратък карантинен срок.

Всички стадии на развитие на неприятеля нанасят повреди като смучат сок от леторастите и плодовете на крушата, което води до преждевременно окапване на листата и плодовете. Освен преките повреди, които причинява на дърветата, обикновената крушова листна бълха пренася ***фитоплазма***, която запушва проводящите съдове и предизвиква закърняване и загиване на крушовите дървета.

Праг на икономическа вредност:
- във фенофаза „нарастване на плодовете" – 4-6% летораст с колонии от възрастни и ларви.

Брашнеста мана по ябълката /Podosphaera leucotricha/

В областите Бургас, Добрич, Кюстендил, Монтана, Пазарджик и Сливен се наблюдава слаба степен на нападение от брашнеста мана. В област Пловдив остава рискът от развитие на болестта по чувствителните сортове. Нападнати до 10% от леторастите на чувствителните сортове има в София област.
Болестта е повсеместно разпространена и има голямо икономическо значение. По нападнатите плодове се появяват петна във вид на ръждива мрежа, която обхваща различни по големина участъци и прониква на различна дълбочина в тъканите.
За предпазване от локалната форма на болестта и многократни заразявания през вегетацията е необходимо редовно третиране на дърветата с разрешените за целта фунгициди.

Струпясване по ябълка /Venturia inaequalis/

Слаба степен на нападение е установена в областите: Бургас, Добрич и Монтана. Средна степен на нападение е констатирана в област Ямбол. В област Варна е установено нападение по листата 2-8%, по плодовете – 2-5%; в област Кюстендил 0-5% по плодове и средна степен на нападение по листата; в област Пловдив се наблюдават петна по листата и първи петна по плодовете. Степента на нападение е от слаба до средна (2-5%), а ареала на разпространение се запазва. В област Сливен, където продължават третиранията срещу струпясване и брашнеста мана по ябълката, е установена слаба степен на нападение - 4-6% по плодовете. Нападнати до 5% от листата и от 2 до 5 петна по плодовете са отчетени в София област.

Късно кафяво гниене /Monilinia fructigena/

В област Благоевград, АЕР Петрич и Сандански, е отчетено нападение от болестта. Регистрирана е слаба степен на нападение в област Перник и 3-5% нападение по плодовете в София област.
При благоприятни условия за развитие на болестта по плодовете се появяват меки, воднисти, а впоследствие кафяви петна с концентричните кръгове, покрити от жълто-бели или пепелносиви спорообразуващи туфи. При ниска влажност целият плод се сбръчква и се мумифицира.
При поява на първите симптоми, се провежда третиране с един от разрешените продукти за растителна защита, като задължително се следят карантинните срокове и сроковете за беритба на плодовете.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

ЧЕРЕШИ, ВИШНИ

Фенофаза: BBCH (91-95) „Растежът на леторастите е завършил; листата са наситено зелени" – „Половината от листата са пожълтели и опадали"

СЛИВИ

Фенофаза: BBCH (81-89) „Начало на оцветяване" - „Консумативна зрелост (плодовете са с типичния си вкус и твърдост)"

КАЙСИИ

Фенофаза: (91) „Растежът на леторастите е завършил; листата са наситено зелени"

ПРАСКОВИ

Фенофаза: BBCH (87-91) „Беритбена зрялост" – „Растежът на леторастите е завършил; листата са наситено зелени"

Основни вредители за периода

- **Черна златка /*Capnodis tenebrionis*/**
- **Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/**
- **Източен плодов червей /*Grapholitha (Cydia) molesta*/**
- **Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacaspis pentagona*/**
- **Тетранихови акари /сем. Tetranychidae/**
- **Сливов плодов червей /*Laspeyresia funebrana/ =/ Grapholita (Aspila) funebrana*/**
- **Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/**

Черна златка /Capnodis tenebrionis/

В област Благоевград продължава летежа на бръмбарите на черна златка, които са установени в плътност 4-5 бр. възрастни на дърво и ларви в плътност 1-2 бр./дърво само в насаждения с изкоренени череши. В област Разград земеделски стопани съобщават за поява на възрастни в две овощни градини – в с. Балкански, АЕР Разград и в с. Малко Йонково, АЕР Исперих. В област Велико Търново черна златка е наблюдавана в края на овощна градина в близост до необработваеми площи. В област Пазарджик неприятелят е установен основно при череши, вишни и сливи, като вредят възрастни и ларви. В област Кюстендил ларви в корените на дървета и възрастни по короната и ствола на дърветата се наблюдават в черешови и сливови градини, установяват се до 5% изсъхнали дървета. В област Шумен в овощна градина от вишни е установено силно нападение от възрастни индивиди и ларви на неприятеля.

Прасковен клонков молец /Anarsia lineatella/

Отчетена е вредна дейност на гъсениците от 3–то поколение. Проведени са комбинирани третирания за контрол на анарзия и източен плодов червей.

През септември летят пеперудите от трето поколение на неприятеля. Гъсениците от това поколение се развиват изцяло в плодовете. При плътност над ПИВ се третира с един от разрешените за употреба срещу вредителя продукти за растителна защита. **ПИВ**:

- фаза нарастване на плодовете до беритба – 3% повредени плодове.

Източен плодов червей /Grapholitha (Cydia) molesta/

Приключи развитието на второ поколение от неприятеля в насажденията от праскови. Масово излюпване и вредна дейност на гъсениците от 3-то поколение са констатирани в цялата страна. Не са допуснати поражения от икономическо значение.

Гъсениците от трето поколение повреждат предимно плодовете. Те се вгризват странично, в местата на допиране на плодовете или до дръжката. Често се наблюдава смолотечение. Повредените плодове се деформират или загниват. Дават признаци на преждевременно узряване и окапват.

В стопанствата, в които има заложени Феромонови уловки (ФУ), пръскането се провежда при **ПИВ 10-15 бр. пеперуди/ФУ за 1 седмица**. Първото третиране е насочено срещу гъсениците при достигане на **ПИВ**:

- ***в млади градини – 2-3% нападнати летораси;***
- ***в плодоваващи градини - 5% повредени летораси или 2-4% нападнати плодове.***

Черничева щитоносна въшка /Pseudaulacaspis pentagona/

В отделни градини в област Благоевград е наблюдавана вредна дейност на ларви от трето поколение на неприятеля. Регистрираната плътност е над ПИВ (33-40 ларви/1 м клонка). Проведени са химични третирания.

Неприятелят вреди като се заселва по стъблата, клоните, леторастите и плодовете, на които изсмуква соковете. Вследствие на убождането засегнатата тъкан загива, а от изсмукването на сока растенията забавят растежа си и може напълно да загинат. Борбата се извежда през вегетацията срещу бродяжките на всяко от поколенията при достигане на **ПИВ**:

- 10-20 бр. ларви/100 см клонка.

Тетранихови акари /сем. Tetranychidae/

Метеорологичните условия благоприятстват размножаването на неприятеля при прасковите в област Благоевград, където е установена плътност многократно над ПИВ - 58 -70 броя ларви на лист, при 16 – 28% нападнати летораси.

В област Благоевград, в резултат от високите температури през месец август, тетраниховите акари запазиха високата си популационна плътност. Отчетени са 53-60 бр./лист при 15-35% нападнати летораси.

Подвижните форми на неприятеля (ларви, нимфи и възрастни) се съсредоточават предимно по долната страна на младите листа и се хранят като смучат сок и хлорофилни зърна. Вследствие на повредата от горната страна листата придобиват мозаечен вид - отначало по тях се наблюдават малки разпръснати светли петна, които постепенно се увеличават и сливат. Нанесените повреди влошават количеството и качеството на продукцията, както и изхранването на плодните пъпки и леторастите за следващата година.

Сливов плодов червей /Grapholita funebrana = Laspeyresia funebrana/

През месец август приключи извеждането на борбата срещу второ поколение на сливовия плодов червей в градини, където има продукция след късните мразове. Отчетената червивост е около и над ПИВ – от 1,5- 3% до 10% пресни вгризвания.

До края на месец септември продължава летежът на пеперудите и вредната дейност на гъсениците от второ поколение на сливов плодов червей.

Летежът на пеперудите се установява с феромонови уловки. Първото пръскане се извършва в началото на излюпване и вгризване на гъсениците при **ПИВ**:

- за II-ро поколение - 1,5-2% пресни вгризвания в плодовете.

Късно кафяво гниене /Monilinia fructigena/

Високите температури и малкото валежи през август ограничиха развитието на късно кафяво гниене в насажденията с праскови.

Отчетени са единични прояви на късно кафяво гниене по сливовите плодове.

При благоприятни условия за развитие на болестта по плодовете се появяват меки, воднисти, а впоследствие кафяви петна с концентричните кръгове, покрити от жълто-бели или пепелносиви спорообразуващи туфи. При ниска влажност целият плод се сбръчква и се мумифицира.

При поява на първите симптоми, се провежда третиране с един от разрешените продукти за растителна защита, като задължително се следят карантинните срокове и сроковете за беритба на плодовете.

ЛОЗЯ

Фенофаза: BBCH (83-89) „Зърната формират цвят" – „Плодът е готов за беритба"

Основни вредители за периода

- **Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/**
- **Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/**
- **Лозова щитовка /*Pulvinaria vitis*/**
- **Американска лозова цикада /*Scaphoideus titanus*/**
- **Мана /*Plasmopara viticola*/**
- **Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/**

- **Сиво гниене /*Botrytis cinerea*/**

Шарен гроздов молец /Lobesia botrana/

През периода е установено начало на летеж на трето поколение на неприятеля в областите: Бургас, Добрич и Търговище. Начало на яйцеснасяне и излюпване на ларвите от трето поколение са констатирани в областите: Бургас и Търговище. Продължава вредната дейност на гъсениците от трето поколение в област Благоевград. Извършени са третирания срещу второ и трето поколение на неприятеля.

Трето поколение на неприятеля се развива в края на лятото и началото на есента. Пеперудите летят от края на юли до средата на септември. Женските снасят яйцата си направо върху зърната. Ларвите се излюпват за 3-5 дни и се впиват в сладката вътрешност на зърната. Щетите от третото поколение са най-големи, понеже директно поразяват реколтата, готова за прибиране.

Борбата с гроздовите молци се провежда на базата на наблюдения върху динамиката на летеж на пеперудите, яйцеснасянето и началото на излюпване на гъсениците над **ПИВ**:

- **Десертни сортове**
- ***III^{mo} поколение – 7-8 гъсеници/100 ягориди;***
- **Винени сортове**
- ***III^{mo} поколение – 10-12 гъсеници/100 грозда.***

Жълт лозов акар /Schizotetranychus viticola/

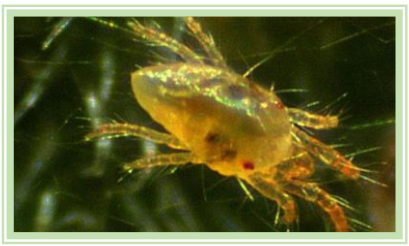

Нападнати площи от жълт лозов акар са установени в областите Благоевград и Бургас. Извършени са три-четири третирания срещу неприятеля.

Възрастните акари, ларвите, протонимфите и дейтонимфите смучат сок от долната страна на листата, групирани предимно около главните и второстепенните нерви. При силна повреда листната петура загрубява, деформира се и хрупти при смачкване. В резултат на повредата в листата настъпват физиологични и биохимични промени, които се отразяват върху развитието на лозите и качеството на гроздето.

Към химичен контрол се пристъпва, когато плътността достигне **праговете на икономическа вредност:**

- до края на вегетацията – 4-6 бр./лист.

Лозова щитовка /Pulvinaria vitis/

Ларвите на неприятеля смучат сок от всички надземни части на лозите, но предпочитат леторасти, листа, зърна и плодни пръчки. Нападнатите лози силно отслабват и най-често изсъхват; гроздето е недостатъчно и с влошени качества, а беритбата се затруднява от меденатa роса, която го покрива. Лозовите насаждения се прореждат при неколкогодишно силно нападение.

През вегетацията контролът е насочен срещу ларвите, непосредствено след излюпването им при плътност над 1 ларва на линеен метър леторасти с регистрираните за целта средства.

Американска лозова цикада /Scaphoideus titanus/

Поява на вредителя е установена в област Враца, извършени са две третирания.

Цикадите смучат сок от жилките на листата, при което те спират растежа си и некротират по периферията. Повредите намаляват добива и влошават качеството. Намалява захарността на гроздето. Неприятелят пренася вирусни и фитоплазмени болести.

Мана по лозата /Plasmopara viticola/

През месец август във всички области на страната са извършени от три до седем третирания за контрол на заболяването.

Наедрелите зърна се заразяват откъм дръжките, като кожицата около тях става бледокафява, зърната завяхват, покафеняват и се мумифицират.

За предпазване от проява на резистентност от използваните фунгициди, задължително се редуват продукти с различни активни бази и механизъм на действие, при максимум три приложения на един и същ фунгицид за един вегетационен сезон.

Брашнеста мана (Оидиум) /Erysiphe necator = Oidium tuckeri/

От горната страна на нападнатите листа и зърна се образуват петна със сиво-бял налеп. Нападнатите листа се деформират, прегарят, но остават по лозите. Зърната се напукват дълбоко, а семките им се показват.

За опазване на лозата от оидиум, третиранията да продължат, като се комбинират с тези за мана.

Сиво гниене /Botrytis cinerea/

В област Търговище са установени първи петна от патогена. В цялата страна са извършени от едно до три третирания за контрол на болестта.

Първоначално се появяват дребни кафяви петна по зърната, които се разширяват и покриват цялото зърно. Зърната придобиват светлокафяв цвят, ципата им се напуква и лесно се обелва.

При благоприятни условия (висока влажност) болестта обхваща целия грозд, който се покрива с гъста, сива плесен. Загубите от сиво гниене са най-големи, когато в периода на узряване на гроздето има чести и значителни валежи.

КАРТОФИ

Фенофаза:

***Късни сортове** BBCH (69-85) „Край на цъфтежа" - „Плодовете от първо плодообразуване са оцветени от охра до кафяво"*

***Среднорани сортове** BBCH (85-99) „Плодовете от първо плодообразуване са оцветени от охра до кафяво" - „Продукцията е готова за прибиране"*

Основни вредители за периода:

- ✓ **Колорадски бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/**
- ✓ **Телени червеи /сем. Elateridae/**
- ✓ **Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/**
- ✓ **Зимен сив червей /*Agrotis segetum*/**
- ✓ **Картофена мана /*Phytophthora infestans*/**
- ✓ **Кафяви листни петна (Алтернария) /*Alternaria solani*/**

Колорадски бръмбар /Leptinotarsa decemlineata/

Вредата се причинява от възрастните и ларвите на неприятеля. Количеството на консумираната храна зависи от температурата и влажността на средата, фазата на развитие и качеството на хранителното растение.

Борбата се извежда с химични третирания срещу изхранващите се ларви при достигане на **ПИВ**:

- ***срещу ларвите при пълно развитие на растенията – при 75% обезлистване;***
- ***срещу възрастните индивиди при средно ранните картофи – при 35% унищожена листна маса.***

Телени червеи /сем. Elateridae/

В област Благоевград са установени 2-5% повредени клубени от телени червеи по изваденитe картофи от площи, на които не е проведено третиране.

Единични повреди от телени червеи по изваденитe клубени отчитат в област Кюстендил

Картофен молец /Phthorimaea operculella/

През месец август е констатирано увеличаване летежа на картофения молец във феромоновите уловки в област Кюстендил. По изваденитe клубени са отчетени от 0 до 10% повреди от неприятеля (около и над ПИВ).

В област Благоевград (АЕР Г. Делчев и Разлог) е отчетен силен летеж на пеперуди от 3-то поколение - 9-22 бр./ФУ/за седмица. През 3-та десетдневка на август е регистрирано начало на излюпване на ларвите на картофен молец. Подаден е сигнал за третиране.

Продължава масовия летеж на картофен миниращ молец в заложените феромонови уловки (ФУ) в област Пазарджик. Третиране срещу неприятеля е извършено от един до четири пъти в областите Благоевград, Пазарджик, Перник и София област. **ПИВ**:

- ***през вегетацията – 3% нападнати от гъсениците растения.***

Зимен сив червей (Зимна нощенка) /Agrotis segetum/

В област Благоевград, АЕР Гоце Делчев и Разлог, във ФУ са отчетени 5-8 бр. пеперуди от 2-ро поколение на неприятеля. Констатирано е начало на излюпване на гъсениците от снесените яйца на 2-ро поколение в областите Благоевград и София област. Извършени са химични третирания.

Зимният сив червей развива две пълни и частично трето поколение, в зависимост от региона и хранителните гостоприемници. Зимува като гъсеница от различна възраст (при студена зима оцеляват само напълно развитите) в почвата, на дълбочина 10-25 см. Пеперудите от второ и евентуално от трето поколение летят без прекъсване от юни до септември. Снасят яйцата си в посевите и по угарите и разораните места.

Картофена мана /Phytophthora infestans/

Запазва се слаба степента на нападение от картофена мана в областите Кюстендил и Пазарджик. През месец август в област Благоевград, АЕР Гоце Делчев и АЕР Разлог, е отчетен по 1 критичен период от развитието на картофената мана. Установена е 1-ва – 2-ра степен на нападение от болестта - от единични петна по листата до 20% нападнати листа. Масово разпространение и поява на стъблена форма на болестта са отчетени в област Перник. В София област са констатирани 5 - 10% нападнати листа.

Болестта се развива силно, когато хладна нощ с превалявания или роса се последва от топъл облачен ден. В рамките на една вегетация, един продукт или група от продукти на една и съща активна база да не се прилагат повече от три пъти.

Кафяви листни петна /Alternaria solani/

Остава слаба степента на нападение от болестта в областите Кюстендил и Пазарджик. В област Благоевград е отчетена 1-ва степен на нападение от кафяви листни петна - единични петна, до 5% поразена листна повърхност. В София област са констатирани 5 -10% нападнати листа от болестта.

Химичният контрол на кафявите листни петна да се провежда едновременно с контрола срещу картофената мана. При необходимост да се проведат самостоятелни пръскания.

За повече информация ползвайте Бюлетините на Областните дирекции по безопасност на храните!

За извеждане на борбата с болестите, неприятелите и плевелите да се прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в регистрираната доза!

Съгласно чл. 107, т. 3 от **Закона за защита на растенията** *(обн. ДВ бр. 61 от 25.07.2014 г.),* се забранява прилагането на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане!

Като изключение от забраната, продукти за растителна защита могат да се прилагат чрез въздушно пръскане само след писмено разрешение, издадено от директора на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), когато е налице опасност за растенията и растителните продукти, посочена в чл. 109 ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Съгласно Закона за пчеларството *(обн. ДВ, бр. 57 от 24.06.2003г.):*

Чл. 33. (1) Забранява се употребата на продукти за растителна защита и препарати за дезинфекция и дезинсекция върху земеделски и горски култури, трайни и крайпътни насаждения и медоносна растителност, намиращи се във фаза на цъфтеж и през периода на отделяне на мана.

(2) *(Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.)* При масово проявление на вредители и авиационно третиране на земеделски и/или горски култури, с продукти и/или препарати за растителна защита по ал. 1 в райони, в които има пчелини, собственикът на земеделската и/или горската култура осъществява третирането, след писмено разрешение на областната дирекция по безопасност на храните.

Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговски фирми, притежаващи Разрешение/Удостоверение за търговия с ПРЗ!

Изготвил:
Нина Герасимова – главен експерт в отдел ИВВ, дирекция РЗККППЗ